

Sygn. akt V CSK 159/19

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z urzędu

przy uczestnictwie U. Sp. z o.o. z siedzibą w Z. i Syndyka masy upadłości D. Sp. z o.o.

w upadłości w N.

o wpis ostrzeżenia o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki U. Sp. z o.o.

z siedzibą w Z.

od postanowienia Sądu Okręgowego w J.

z dnia 19 października 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

1) odrzuca skargę kasacyjną,

2) zasądza od uczestniczki „U.” Sp. z o.o. z siedzibą w Z. na rzecz uczestnika Syndyka masy upadłości D. Sp. z o.o. w upadłości w N. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 października 2018 r. Sąd Okręgowy w J. w sprawie wszczętej z urzędu o wpis ostrzeżenia o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości orzekł o: (pkt I) oddaleniu apelacji uczestnika postępowania „U.” sp. z o.o. z siedzibą w Z. wniesionej od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 30 maja 2018 r. w przedmiocie wpisu w dziale III księgi wieczystej ostrzeżenia o

zabezpieczeniu powództwa Syndyka masy upadłości D. sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w N. przeciwko I. sp. z o.o. z siedzibą w S. i U. sp. z o.o. z siedzibą w Z. o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne przez ustanowienie od czasu prawomocnego zakończenia postępowania zakazu zbywania i obciążania nieruchomości; (pkt II) oddaleniu wniosku Syndyka masy upadłości D. sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w N. o zasądzenie kosztów postępowania w drugiej instancji.

Postanowienie to w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika postępowania „U.” spółkę z o.o. z siedzibą w Z. , który, zarzucając naruszenie: art. 34 i art. 5 u.k.w.h., art. 756⁴, art. 626⁶ § 1, art. 626⁸ i art. 626⁹ k.p.c., wniósł o uchylenie punktu pierwszego tego orzeczenia i zmianę poprzez nakazanie Sądowi Rejonowemu wykreślenia wpisu o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnik postępowania Syndyk masy upadłości D. sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w N. wniósł o jej oddalenie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu nieprocesowym, od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowień w przedmiocie odrzucenia wniosku lub umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego - przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W sprawach rozpoznawanych w postępowaniu wieczystoksięgowym, będących w świetle systematyki części drugiej kodeksu postępowania cywilnego jedną z kategorii spraw z zakresu prawa rzeczowego, skarga kasacyjna jest dopuszczalna w sytuacji, w której przedmiotem zaskarżenia jest postanowienie co do istoty sprawy oraz postanowienie

w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończące postępowanie w sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna od postanowień sądu drugiej instancji wydanych w przedmiocie wpisu lub wykreślenia w księdze wieczystej dokonywanych w związku z realizacją zabezpieczenia w znaczeniu procesowym. Pogląd ten jest uzasadniany tym, że w takim wypadku wpis pełni tylko funkcję zabezpieczającą a jego trwałość jest zależna od trwania stanu zawiśnięcia sporu i od wyniku postępowania w sprawie, w której zostało udzielone (art. 746, 754¹, 757), a obowiązany może wnioskować o jego uchylenie lub zmianę (art. 742), niezależnie od tego, czy cel zabezpieczenia został osiągnięty w postępowaniu zmierzającym do jego wykonania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1997 r., III CZ 1/97, OSNC 1997, nr 4, poz. 37 ze sprost. w OSNC 1997, nr 6 - 7, poz. 136, z dnia 4 lutego 1997 r., III CKN 41/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 67, z dnia 17 września 1997 r., II CKN 305/97, nie publ., z dnia 27 października 1998 r., III CKN 8/98, OSNC 1999, nr 3, poz. 65, z dnia 11 grudnia 2001 r., IV CKN 450/01, nie publ., z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 541/03, OSNC 2005, nr 6, poz. 112, z dnia 28 września 2016 r., III CZ 34/16, nie publ., z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZ 56/16, nie publ., z dnia 25 października 2019 r., V CSK 163/19 oraz z dnia 6 grudnia 2019 r., V CSK 141/19; zob. jednak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2013 r., I CZ 27/13, nie publ.) lub tym, że postanowienia w przedmiocie takiego wpisu nie kładą kresu czynnościom w zakresie uprawnień podmiotowych związanych z ustrojem ksiąg wieczystych lub nie powodują zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2001 r., V CZ 91/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 25, z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 128/02, nie publ., z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 541/03, OSNC 2005, nr 6, poz. 112, z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CZ 94/12, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., III CSK 118/17, nie publ.).

Realizowane w niniejszym postępowaniu żądanie wpisu w dziale III księgi wieczystej zabezpieczenia w postaci zakazu zbywania i obciążania nieruchomości ujawnionej w księdze wieczystej ma charakter *stricte* procesowy. Stosowny wpis służy bowiem zabezpieczeniu innego postępowania procesowego. W związku

z tym nie ma podstaw dla przyjęcia, że postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające co do meritum w postępowaniu o wpis ostrzeżenia o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta, stanowi kategorię postanowień objętych hipotezą art. 519¹ § 1 k.p.c. W konsekwencji należy przyjąć, że na stosowne postanowienie nie przysługuje skarga kasacyjna.

Z tych względów Sąd Najwyższy uznał wniesioną skargę kasacyjną za niedopuszczalną i orzekł o jej odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 98 § 1 i 3, 391 § 1, 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.